

DOI: <https://doi.org/10.31318/978-966-7357-70-2-6>

Інна Антіпіна

*Доктор філософії, викладач кафедри теорії та історії культури,
начальник науково-інформаційного відділу
Центру музичної україністики імені Героя України М. Скорика
НМАУ ім. П. І. Чайковського
(Київ, Україна)*

Inna Antipina

*Doctor of Philosophy, Lecturer at the Department of Theory and History of Culture,
Head of the Scientific and Information Department
of the Center for Musical Ukrainian Studies named after Hero of Ukraine M. Skoryk
of the Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music
(Kyiv, Ukraine)*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3845-9629>

© Антіпіна І., 2025.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ «МЕЛОДІЇ» М. СКОРИКА

Анотація. Розглянуто потенціал штучного інтелекту у сфері інтерпретації та збереження української музичної спадщини на прикладі «Мелодії» Мирослава Скорика. Показано, що цифрові технології здатні створювати нові форми репрезентації культурного коду, зокрема через візуалізацію музичних творів. Проаналізовано культурологічні та філософські аспекти цифровізації мистецтва: зміну ролі митця, проблеми авторства та автентичності, ризики редуції глибинних смислів до поверхневої символіки. Водночас наголошено на перспективах гармонійного поєднання традиційних мистецьких практик із технологіями ШІ, які можуть стати ефективним засобом популяризації національної ідентичності та створення нових форматів культурної комунікації.

Ключові слова: штучний інтелект, цифровізація мистецтва, культурна пам'ять, автентичність, Мирослав Скорик, «Мелодія», українська музична спадщина.

У сучасному культурному просторі цифровізація постає однією з ключових тенденцій, що визначають трансформацію художнього мислення, форм репрезентації мистецьких творів та механізмів збереження культурної пам'яті. Впровадження штучного інтелекту у сферу мистецтва є не лише технологічною інновацією, але й глибоким філософсько-культурологічним викликом, оскільки воно змінює уявлення про авторство, автентичність і саму природу творчого процесу. Важливою сферою цього дослідження є українська музична спадщина, адже саме вона потребує не лише архівації, а й актуалізації в умовах цифрової доби, яка формує нові способи сприйняття мистецьких явищ.

На прикладі «Мелодії» Мирослава Скорика, одного з найвідоміших творів української академічної музики, простежується потенціал використання

генеративних моделей штучного інтелекту як засобу інтерпретації та візуалізації музичного тексту. «Мелодія», що стала символом української культурної ідентичності та духовної стійкості, у цифровому середовищі отримує новий вимір репрезентації: візуальні образи, згенеровані алгоритмами, відтворюють емоційний спектр твору, поєднуючи ліричність, трагізм і надію з національними символами та культурними кодами. Це засвідчує, що штучний інтелект може виконувати роль «перекладача» між музичною і візуальною мовами, створюючи умови для синестетичного сприйняття та ширшої популяризації української музики.

Разом із тим цифрові технології відкривають не лише нові перспективи, але й породжують низку ризиків та проблем. Насамперед це питання автентичності: алгоритми не здатні відтворити життєвий досвід митця, його особисті переживання, історичний контекст твору. Відтак існує небезпека редукції глибинних сенсів до поверхневих символів – коли українська ідентичність у цифровій візуалізації зводиться лише до набору кліше (калини, лелеки, золотих полів). Не менш важливою є проблема авторства, тобто кому належить створений образ: композитору, користувачу, що сформулював запит, чи алгоритму як самотійному «співавтору»? Це переносить мистецтво у принципово нову ситуацію, де традиційні межі авторської відповідальності та етичної легітимності стають розмитими.

Однак за умови культурно чутливого та етично виваженого використання штучний інтелект може стати не загрозою, а союзником у справі збереження й актуалізації культурної спадщини. Візуальні інтерпретації музики здатні зробити українську класику ближчою до молодого покоління, яке мислить у категоріях мультимедійного досвіду та інтерактивних форматів. Синтез звуку та зображення створює новий тип мистецького продукту, який не замінює оригінал, а відкриває інші канали його сприйняття. Більше того, технології штучного інтелекту можуть відігравати важливу роль у збереженні й реконструкції культурних артефактів, особливо в умовах війни, коли постає загроза втрати

унікальних пам'яток. У цьому сенсі вони стають не лише інструментом, але й символічним мостом між минулим і майбутнім.

Візуалізація «Мелодії» Скорика за допомогою штучного інтелекту показує, що цифрове мистецтво здатне вловлювати емоційний та символічний вимір музики, хоча й не може замінити людського переживання, яке стало основою твору. Проте саме в цій межовій позиції – між автентичністю й алгоритмічною симуляцією – і відкривається простір для нових форм культурного діалогу. Українська музика отримує можливість існувати у глобальному цифровому середовищі, не втрачаючи своєї ідентичності, а навпаки, транслюючи її новими каналами комунікації.

Отже, поєднання традиційних мистецьких форм та технологій штучного інтелекту потребує комплексного осмислення, яке включає культурологічний, етичний та філософський виміри. При цьому головним завданням є не заміна живої творчості алгоритмами, а створення нових можливостей для збереження, популяризації та трансформації культурної спадщини. «Мелодія» Скорика, інтерпретована засобами ШІ, стає яскравим прикладом того, як національна пам'ять може бути репрезентована у цифровому світі, отримуючи друге життя у формах, доступних і зрозумілих сучасному та майбутньому поколінням.

Список використаних джерел

1. Антіпіна, І. (2024). Музична спадщина України в епоху цифрових технологій: тенденції та інновації. *Часопис Національної музичної академії України ім.П.І.Чайковського*, (4(65), 7–24. [https://doi.org/10.31318/2414-052X.4\(65\).2024.324587](https://doi.org/10.31318/2414-052X.4(65).2024.324587)
2. Антіпіна, І. (2024). Штучний інтелект як інструмент трансформації культурологічних ідей. *Часопис Національної музичної академії України ім.П.І.Чайковського*, (3(64), 74–90. [https://doi.org/10.31318/2414-052X.3\(64\).2024.314744](https://doi.org/10.31318/2414-052X.3(64).2024.314744)
3. Капустін, Пилип. (2024). Цифрове мистецтво та його вплив на традиційне мистецтво початку ХХІ століття. *Ukrainian Art Discourse*. 61–65. 10.32782/uad.2024.2.7.
4. Кулиняк, М. А. (2022). Цифрова культурна спадщина як феномен цифрової культури. *Культурологічний альманах*, (3), 218–227. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2022.3.28>
5. Кравчук, О. (2023). Застосування штучного інтелекту в музичній індустрії України: аналітичний підхід. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво*, 6(1), 79–88. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.6.1.2023.277888>
6. Горлач П., (2023) Всі стривожені: як використання ШІ впливає на мистецтво, кіно, музику та літературу, *Суспільне Культура*, 9 листопада. Available at: <https://suspilne.media/culture/645624-vsi-strivozeni-ak-vikoristanna-si-vplivae-na-mistectvo-kino-muziku-ta-literaturu> (Accessed: 2 April 2025).

Artificial Intelligence as a Tool for Interpreting "Melody" by M. Skoryk

Abstract. *The article explores the potential of artificial intelligence in the interpretation and preservation of Ukrainian musical heritage, focusing on Myroslav Skoryk's Melody. It demonstrates how digital technologies can generate new forms of cultural representation, particularly through the visualization of musical works. The paper analyzes the cultural and philosophical aspects of art digitalization, including the transformation of the artist's role, issues of authorship and authenticity, and the risks of reducing profound meanings to superficial symbolism. At the same time, it highlights the prospects of harmoniously combining traditional artistic practices with AI technologies, which can serve as an effective tool for promoting national identity and creating new formats of cultural communication.*

Keywords: *artificial intelligence, digitalization of art, cultural memory, authenticity, Myroslav Skoryk, Melody, Ukrainian musical heritage.*